

SAKSBEHANDLER
Eline Ova Sveen
Elisabeth Nordling

VÅR REF.
22/01581-4

DERES REF.
20/15786-8

VÅR DATO
15.06.2022

DERES DATO

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Nils Evanger
Eikvåg 12
4550 FARSUND

Jonas Lunds hus - Eikvåg - avgjørelse av klage på avslag om tilskudd til gulv

Vi viser til din klage i brev datert 12.01.22 over Agder fylkeskommunes avslag på utbetaling av tilskudd i vedtak 11.01.22. Vi viser også til din henvendelse til Riksantikvaren 21.01.22 med kritikk av saksbehandlingen i samme sak.

Riksantikvaren kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til eventuelle nye omstendigheter jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Riksantikvaren har vurdert de synspunktene du som klager har kommet med i denne saken.

Agder fylkeskommune oversendte klagen til Riksantikvaren i brev 01.04.22. Riksantikvaren har også mottatt dine tilleggsmerknader til oversendelsen i brev datert 05.04.22.

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og har kommet til at Agder fylkeskommunes vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Rammer for tilskuddsordningen

Rammene for tilskuddsordningen framgår av Klima- og miljødepartementets budsjett for 2021: *Målet med tilskotsordninga er å støtte private eigarar i deira arbeid med å ta vare på kulturminne. Tilskot skal medverke til at freda kulturminne kan setjast i stand etter antikvariske retningslinjer og nyttast som ressursar i ei berekraftig samfunnsutvikling.*

Om tildelingskriteriene heter det:

Tilskot kan bli gitt til dekking av antikvariske meirkostnader ved istandsetjing av freda kulturminne, med vekt på ivaretaking av kjeldeverdi, opplevingsverdi, bruk og verdiskaping. Det blir stilt krav om dokumentasjon av kompetanse til det føretaket som skal gjennomføre istandsetjinga.

Private eigarar av bygningar, anlegg, kulturmiljø og landskap som er freda, automatisk freda, mellombels freda eller der fredingssak er under behandling, kan få tilskot.

Det er fylkeskommunen som prioriterer tiltak innanfor de føringene og rammene som er gitt for posten i statsbudsjettet.

Bakgrunn for saken

Følgende dokumentasjon er sendt til Riksantikvaren i forbindelse med klagesaken:

- 03.03.20: Henvendelse fra Nils Evanger til Agder fylkeskommune om mulighetene for å søke tilskudd til å skifte bærebjelker og legge nytt gulv på grunn av flomskader.
- 03.11.20: Søknad om tilskudd i Digisak, fra Agder fylkeskommune ved Rolf Einar Huus på vegne av Nils Evanger. Søknaden var på 250.000 kr til gulv og bjelker basert på prisoverslag på 280.000 kr fra Stangborli bygg AS.
- 27.01.21: Ny søknad om å få omdisponere eventuelt overskytende til reparasjoner av taklekkasje.
- 14.04.21: Vedtak om dispensasjon fra fredning med vilkår om oppstartsbefering, føringer for gjennomføring av tiltaket og kontakt med fylkeskommunen ved avvik, samt sluttrapport med beskrivelse av materialbruk, verktøybruk og metoder.
- 14.04.21: Vedtak om tilskudd på 150.000 kr. Tilskudd ble gitt med vilkår om kontakt med fylkeskommunen for oppstartsmøte med eier og håndverker. I tillegg vises det til vilkårene som ble gitt i dispensasjonsvedtaket. Dekningsgraden er angitt til 60 %, og tilskuddet forutsetter en egenandel på 100.000 kr. Dersom tiltaket blir rimeligere enn antatt, legges dekningsgraden til grunn. Det stilles konkrete krav til gjennomføring, herunder minst mulig utskifting av originale deler, krav til materialer, utførelse og teknikk i tråd med fredningen, samt krav til håndverkernes antikvariske kompetanse. Det er angitt noen nærmere detaljer om kravene til utførende håndverker.
- 17.07.21: Brev fra eier til Agder fylkeskommune med redegjørelse for prosessen. Det kommer frem at eier ikke har hatt 100.000 kr i egenandel til tiltaket, slik tilskuddsvedtaket forutsetter. Eier redegjør for bygningens historie og eget arbeid med istandsetting og bevaringsarbeider. Videre redegjøres det for det utførte

tiltaket. På grunn av mudderlag og vann under gulvet, ble det brukt trykkimpregnerte materialer som bjelkelag. Det ble lagt dobbel bygningsplast over bjelkelaget, som ble dekket av furu festet med gulvskruer før listene ble satt på plass. Arbeidene ble utført av eier med hjelp av tre ufaglærte ungdommer. I stedet for en utgift på 280.000 kr, hvorav eier skulle dekke 130.000 kr, ble arbeidene utført med en total kostnad på 55.427 kr, med tillegg av egeninnsats stipulert til 29.000 kr. Brevet avsluttes med en forespørsel om bidrag fra fylkeskommunen til tross for at fylkeskonservatorens retningslinjer ikke har blitt fulgt.

- 27.08.21: Eier purrer på svar på henvendelser av henholdsvis 27.01.21 og 17.07.21.
- 11.01.22: Fylkeskommunen fatter vedtak om avslag på anmodning om utbetaling av tilskudd. I begrunnelsen vises det til at vilkårene og retningslinjene for vedtakene om henholdsvis dispensasjon og tilskudd er brutt og at det ikke kan gis tilskudd til arbeider som ikke er utført i tråd med disse. Tilskuddet trekkes i sin helhet tilbake.
- 12.01.22: Klage fra eier på vedtaket om avslag.

Innholdet i klagen

I klagen redegjør du for *prisoverslaget* og søknaden på 250.000 som forutsatte en egeninnsats på 30.000 kr inkludert dugnadstimer. Til *svaret på søknaden* bemerker du at du ikke hadde økonomi til en forutsatt egenandel på 130.000 kr.

Du viser til gjennomføringen av tiltaket med *bygging av gulv* og de totale kostnadene som er utførlig beskrevet i ditt brev 17.07.21. Under punktet *huset i dag* påpeker du at første og andre etasje har en grunnflate på 480 m² mens loftet under det nye taket har en flate på 320 m². Det omsøkte gulvet er på 35 m² og utgjør 4,4 % av husets totale gulvareal.

I et eget punkt omtales *litt om det gamle gulvet og rommet det ligger i*. Her forklarer du hvordan huset var da du overtok i 1974. Gulvene i første etasje måtte skiftes, og du utførte arbeidene selv. Alle gulv fikk nye bærebjelker, gulvbjelker og nytt furudekke. Det ble ikke brukt trykkimpregnert materiale fordi det ikke fantes. Etter flom ble gulv i forstuer og midtgang reparert på nytt. Dette var en forsikringskade og arbeidet ble utført av et snekkerfirma i 1987. Senere vannskader i 1908 [legger til grunn at det skal være et annet årstall etter 1987] ble håndtert av deg selv.

Du lurer på hva som er meningen med å forlange at det ikke skal brukes trykkimpregnert virke til bæring av et gulv som du selv la i 1974. Du viser til bilder av mudder og vann som ble tatt under arbeidet og uttaler at du ikke har tro på bruk av malmfuru her. Du tror heller ikke at materiale som ikke er synlig under gulvet utgjør et viktig moment.

I punktet *hvorfor skal en entreprenør ha 280.000 kroner pluss uforutsette utgifter* stilles det spørsmål til hvorfor bygningsvernrådgiveren aksepterte et så høyt beløp og om det er mening i at tilskuddsmidler skal administreres uten tanke på kostnadene, slik det er gjort i denne saken. Du stiller spørsmål ved om ikke vante snekkere burde kunne bruke 100 timer på et arbeid ungdommene brukte 119 timer på. I så fall ville de ha en timepris på 2300 kroner.

I *konklusjonen* kommer du tilbake til regnestykket som Huus har lagt til grunn for søknaden stilt opp mot de reelle kostnadene for tiltaket slik som det ble utført av deg med bruk av ungdommene. Du påpeker at bygningsmiljøet i landet vil ha nytte av en større nøkternhet enn timepris på 2.300 kr til legging av gulvbæring i malmfuru der det ikke er synlig.

Avslutningsvis viser du til en e-post fra Huus 13.01.22 som skriver:

«Du må ta med i dine vurderinger i forbindelse med anke at resultatet kan falle ned på vedtak om retting av utførte arbeider..» Du har bedt fylkeskommunen gi en tilbakemelding om hva som ligger i dette, uten å få svar. Du bemerker at du som saksbehandler i mange år går ut fra at det er to mulige utfall av en klage; at den avslås, eller at vedtaket omgjøres til fordel for søker. Pålegg som påfører ytterligere kostnader, kan ikke være relevant for saken. Du spør om formuleringen er ment som en trussel i forsøk på å unngå å få en klage som skal behandles av Riksantikvaren.

Agder fylkeskommunes vurdering

I oversendelsen til Riksantikvaren 01.04.22, har Agder fylkeskommune vurdert klagen.

De forholder seg til klagen i to elementer:

- Uenighet om brudd på vilkår
- Manglende eller dårlig formulerte svar på e-poster og korrespondanse

Uenighet om brudd på vilkår

I vurderingen vises det til de vilkårene som ble stilt i dispensasjonsvedtaket, i hovedsak oppstartsbefering, tett faglig oppfølging fra fylkeskommune og byggeskikksenteret, samt krav til utførelse og materialbruk. Agder fylkeskommune viser til din beskrivelse av arbeidet, som ble sendt i forbindelse med utbetalingsanmodningen 17.07.21. Beskrivelsen viser brudd på

vilkårene, både når det gjelder tradisjonell materialbruk, utføring og oppfølging av prosjektet. Det er heller ikke dokumentert at krav til kompetanse er oppfylt.

Til kostnadsoverslaget som ble gitt i forbindelse med søknaden, er fylkeskommunen delvis enig i at det kan framstå som noe høyt. Det bemerkes at det var flere kostnadsdrivende elementer i tilbudet som ikke inngår i det tiltaket som ble utført. Fylkeskommunen nevner stubbeloft, merverdiavgift, materialbruk mv. Fylkeskommunen viser til at eier som tiltakshaver for prosjektet sto fritt til å innhente flere anbud, men at det gjeldende ble lagt til grunn for søknaden om tilskudd.

Fylkeskommunen vurderer at vilkår både for dispensasjon og tilskudd er brutt, og viser til at klager selv bekrefter dette i betalingsanmodningen.

Manglende eller dårlig formulerte svar på e-poster og korrespondanse

I e-post datert 13.01.22, ønsket fylkeskommunen å informere om at det omsøkte tiltaket er dispensasjonspliktig, selv om bjelkelaget ble lagt av eier selv på 70-tallet. Fylkeskommunen beklager at e-posten var formulert på en måte som kunne oppfattes som at en klage på tilskuddssaken kunne resultere i et rettevedtak. Sett i lys av at tidligere gulv var av nyere dato, har fylkeskommunen konkludert at man ikke vil forfølge saken om rettevedtak som følge av brudd på vilkår for dispensasjon.

Fylkeskommunen beklager lang svartid på enkelte brev og e-poster fra eier i denne saken. Konklusjonen er at man ikke kan se at utskifting av gulvet slik det ble gjennomført, har medført antikvariske merkostnader av en slik art som de den aktuelle tilskuddsordningen ifølge ordlyden er ment å dekke. I tillegg er flere vilkår i tilskuddsbrev og dispensasjonsvedtak brutt. Agder fylkeskommunen ser ikke grunnlag for omgjøring av sitt vedtak om ikke å utbetale tilskuddsmidler og saken sendes til Riksantikvaren for endelig avgjørelse.

Tilleggsmerknader fra klager

I brev til Riksantikvaren 05.04.22 angis tilleggsmerknader om gjennomføringen. Disse gjelder detaljer om: stubbeloft, bærekonstruksjon, bygningsplast, bygningsdeler av høy alder, kostnadsdrivende elementer, merverdiavgift, timepris og manglende svar på henvendelser

I tillegg gjentar du at e-posten fra fylkeskommunen oppfattes som en trussel. Du ønsker både en begrunnelse for dette og å gjøre saken kjent for Riksantikvarens. Du viser også til arbeidet med huset gjennom tidene, samt Riksantikvarens besøk i forbindelse med fredning av have.

Riksantikvarens vurdering

Innledningsvis bemerker vi at det er fylkeskommunen som vurderer hvorvidt det skal gis pålegg om retting av ulovlig gjennomførte tiltak. Et eventuelt pålegg om retting fattes uavhengig av klagesaken, og er derfor ikke relevant her. Dersom fylkeskommunen fatter vedtak om retting, er Riksantikvaren klageinstans. Vi går derfor ikke nærmere inn på dette spørsmålet.

Når det gjelder spørsmålet om manglende svar og dårlig kommunikasjon oppfordrer Riksantikvaren til en tett dialog mellom deg som eier og fylkeskommunen som regional kulturminnemyndighet om kulturminnefaglige spørsmål og om spørsmål om tilskudd i framtiden. Vi noterer at fylkeskommunen anerkjenner de utfordringene som har vært i denne saken.

Det er fylkeskommunen som vurderer hvordan tilskuddsmidlene skal fordeles til ulike tiltak. Bruken av tilskuddsmidlene styres gjennom tilskuddsbrev med vilkår. Det må være en forutsetning at tilskuddsmottaker setter seg inn i og følger disse vilkårene. I denne saken er vilkårene som er satt for bruk av tilskuddsmidler ikke fulgt ved at arbeidene er utført på en annen måte enn forutsatt.

Riksantikvaren anerkjenner at du som eier har nedlagt en betydelig innsats gjennom årene på Jonas Lunds hus med hage. Det er imidlertid ikke hjemmel for bruk av tilskuddsmidler til antikvariske arbeider når sentrale betingelser knyttet til tilskuddet er brutt og formålet med tilskuddsordningen dermed ikke er ivaretatt.

Riksantikvaren kan ikke se at det foreligger feil ved saksbehandlingen eller lovanvendelsen som kan ha vært avgjørende for innholdet i vedtaket, jf. forvaltningsloven § 41. Vi finner heller ikke andre forhold som tilsier endring av fylkeskommunens vedtak i saken.

Konklusjon

Riksantikvaren har gått gjennom og vurdert alle sider av saken, og har etter en samlet vurdering kommet til at Agder fylkeskommunes vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke klages på, jf. forvaltningsloven § 28.

Vennlig hilsen

Lars Erik Eibak Bru
fung. seksjonssjef

Eline Ova Sveen

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Agder fylkeskommune, Postboks 788 Stoa, 4809 ARENDAL